

Broj/Број:04/3,03/11-05-332/08
Sarajevo/Сарајево, 29. 7. 2008.

**IZVJEŠĆE
O SEMINARU OESS-a O IZBORNIM PITANJIMA
BEČ, 21-22. 7. 2008.**

U Beču je, 21. i 22. 7. 2008. godine, u organizaciji Finske, kao zemlje koja predsjedava OESS-om u 2008. godini, i OESS-ovog Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), održan seminar o izbornim pitanjima, na kome su sudjelovali g. Šemsudin Mehmedović, član Stalnog izaslanstva PSBiH u Parlamentarnoj skupštini OESS-a, i Jelena Rajaković, tajnica Stalnog izaslanstva PSBiH u Parlamentarnoj skupštini OESS-a.

Seminar je organiziran na temelju konzultacija i rasprava Povjerenstva za ljudsku dimenziju, a raspravljano je o ispunjavanju dosadašnjih obveza OESS-a, o promatranju izbora i najboljim praksama, te o tehničkoj pomoći.

Jedna od osnovnih tema o kojoj je vođena rasprava bila je - kako pomoći zemljama u razvoju njihova izbornog procesa promatranjem izbora, pružanjem tehničke pomoći (uključujući analizu izbornih zakona) i davanjem potpore u ispunjavanju obveza i preporuka kroz otvoreni dijalog.

Cilj seminara bio je potaknuti konstruktivni dijalog o pitanjima vezanim uz izbore u OESS-u i izvidjeti mogućnosti postizanja istoga mišljenja.

Budući da su u promatračkim misijama OESS-a uz predstavnike ODIHR-a uključeni i predstavnici Parlamentarne skupštine OESS-a, u konzultacije za pripremu seminara bili su uključeni predstavnici PSOESS-a.

Glavni tajnik PSOESS-a Spenser Oliver u svome je obraćanju istaknuo vodeću ulogu parlamentaraca u promatračkim misijama tijekom zadnjih 15 godina, naglasivši da su "najbolji suci izbornih procesa upravo oni koji su došli do svoje funkcije kroz izborni process". Dodao je kako to daje kredibilitet za promatranje izbora i pridonosi transparentnosti i odgovornosti, što bi trebalo biti obvezom svih međunarodnih promatrača izbora.

Također je naglasio kako je Parlamentarna skupština OESS-a i ranije kritizirala korištenje dvostrukih standarda u promatranju izbora, jer između 56 zemalja članica OESS-a nema dva istovjetna izborna sustava. Stoga izborna promatračka misija treba biti vrlo oprezna u kritiziranju odredaba izbornog zakona zemlje u kojoj promatra izbore.

Isto tako, metodologija promatranja izbora koju primjenjuje neka organizacija ili institucija mora biti fleksibilna, jer ako ona na bilo koji način ograničava proces nadgledanja izbora, onda ona mora biti promijenjena.

U svojstvu predstavnika Parlamentarne skupštine OESS-a, izlagali su g. Kimo Kijunen, dopredsjednik PSOESS-a, i g. Anderas Notehele, specijalni predstavnik PSOESS-a.

Oni su u svojim obraćanjima govorili o načinu promatranja izbora i ulozi koju parlamentarci imaju u misijama OESS-a, te o promatračkoj metodologiji i izazovima koji ih očekuju.

Dopredsjednik PSOESS-a Kimo Kiljunen naglasio je da države članice OESS-a mogu imati samo koristi od OESS-ove stručnosti u razvoju njihovih izbornih sustava. Uloga promatranja izbora se ne smanjuje već, naprotiv, OESS-ov model promatranja izbora jeste model koji su usvojile i druge međunarodne organizacije i regije u svijetu.

Nezavisini karakter promatračkih aktivnosti mora biti sačuvan kako bi ocjena izbora bila objektivna i poštena.

Također je naglasio važnost otvorenog i ozbiljnog dijaloga između zemalja članica, kako bi se prevladali različiti pogledi na izborna pitanja.

Bivši predsjednik Parlamentarne skupštine OESS-a, Bruce George, optužio je čelništvo PSOESS-a da "kuje zavjere s određenim zemljama članicama kako bi središnja uloga u nadgledanju izbora bila premještena s ODIHR-a na Parlamentarnu skupštinu OESS-a, po cijeni snižavanja izbornih standarda. Njegovo je obraćanje također uključivalo i brojne napomene kojima se parlamentarci kvalificiraju kao nedovoljno časni i posvećeni zadaći.

Države članice iznijele su različita stajališta o modalitetima promatranja izbora, a ODIHR je najviše zamjerki uputio na račun izbornih sustava u zemljama nastalim raspadom bivšeg SSSR-a. ODIHR organizira dugoročne i kratkoročne timove promatrača u zemljama članicama OESS-a, te se žalio na brojne probleme u bivšim sovjetskim republikama: Rusiji, Bjelorusiji, Armeniji, Kazahstanu, Kirgistanu, Tadžikistanu i Uzbekistanu. Predstavници te organizacije žalili su se na stanje ljudskih prava u navedenim zemljama, navodeći kako im rad otežavaju optužbe vlasti tih zemalja za pretjerano "blizak" odnos s nevladinim sektorom i oporbenim snagama, pristranost, kao i za potpunu ovisnost o SAD-u. Ovo je stanje kulminiralo kada su parlamentarni izbori u Rusiji u prosincu 2007. godine održani bez sudjelovanja ODIHR-a, a promatračke misije činilo je oko 60 predstavnika Parlamentarne skupštine OESS-a i Parlamentarne skupštine Vijeća Europe.

Predstavnici Rusije istaknuli su kako je i ovaj seminar potvrdio da i sada imamo ozbiljan problem u području načina promatranja izbora, osobito u aktivnostima ODIHR-a.

Ruski predstavnik skrenuo je pozornost na ranije inicijative koje je pokrenula Rusija, u dogovoru s drugim zemljama, a koje se odnose na sačinjavanje komparativne analize izbornog zakonodavstva država članica i elaborata o temeljnim načelima na kojima je potrebno organizirati ODIHR u promatranju izbora. Oni su naglasili da će ruska strana nastaviti rad na promicanju načela kojima će biti unaprijeđene ODIHR-ove izborne aktivnosti.

Slična su stajališta iznijeli i predstavnici Kazahstana, Armenije i Kirgistana.

Predstavnici Bjelorusije su, odgovarajući na optužbe o načinu održavanja izbora u toj zemlji, pozvali nazočne da formiraju promatračke misije i nadgledaju izbore koji će biti održani 28. rujna 2008.

Osim predstavnika 56 zemalja članica OESS-a, Vijeća Europe, Europskog parlamenta i Europske komisije, seminaru su bili nazočni i predstavnici velikoga broja nevladinih organizacija

Izješće pripremila

Jelena Rajaković
Tajnica

Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS-a

*Napomena: Izješće odobrio g. Šemsudin Mehmedović, član Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS-a